

■ ■ ■ БІБЛІОТЕКА СЕЛЯНИНА ■ ■ ■

№ 15.

СЕРІЯ КРАСНОГО ПИСЬМЕНСТВА

№ 15.

ЗА РЕДАКЦІЄЮ С. ПИЛИПЕНКА

ВОЛОДИМИР ЯРОШЕНКО

ЩО Й ДО ЧОГО

БАЙКИ

ГОЛОВПОЛІТОСВІТА
ВИДАВНИЦТВО „ШЛЯХ ОСВІТИ“
ПРИ НАРКОМОСВІТІ УСРР.
ХАРКІВ — 1924

Д Р У К А Р Н Я
НАРКОМОСВИТИ У.С.Р.Р.
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
АКАДЕМІЇ
НАУК

Д. У. Д. № 1447. Київ, 1923. 7000 прим. Зам. № 526.

Присвячую Трушківській організації К. Н. С. Б.-Церківського району на Київщині.

Автор.

Без передмови.

І попросила передмова
У автора байок цих слова —
— «Куценька я та шита ликом,
Дай слова, будь ти чоловіком,
Бо то не твір, — без передмови,
Бо то не зерно, — без полови!..»
Та автор хитро посміхнувся,
Від передмови одмахнувся,
Бо зна цю тітку язикату,
Брехливу, в'їдливу, носату,
Що себе хвалить, інших лає
І, наче жовч, струмком збігає,
Не помирився, одним словом,
І твір пускає Без передмови!..

Віл та вода.

Раз віл прийшов до повного корита
І, замість пити, пустив на воду слини,
Щоб там навмисне, — ні,
А так од апетиту,
Гоненьку ниточку,
Гонку, що павутина, —
Він, власне, і прийшов не стільки пити,
Як щоб заглянуть на свою поважну вроду —
В коритню воду.

(Химери є не тільки, що в панів,
А і в сільських волів...)

Образилась вода і мовила з корита:
— «Ей, рило ти, заслинене, невмите,
Чмана лупата, зло ширококороте,
Хіба тебе на воду чисту?»

— В брудне тебе загнать болото
По саме черево,
Чотирьохнога,
Гадюка круторога,
Ти гад од віку
І нащадок гада!..»

— «То й правда! — Я таки мужик,
Мужик і спереду і ззаду...»

Йй віл одрік:

— «Проте, у лайці, вас не перелаю, пані,

Але, коли вже ви в корито вляні,
 З якого п'ю і пив я звіку-зроду,
 То тут нема вже вам ніякої поради...»
 — І — випив воду.

Водиця та — такі інтелігенти,
 З учителів, кооператорів, студентів,
 Які не знають, що поїть вола —
 Це їх завдача, —
 Бо віл працює і на них ледачих,
 А більш шукають у вола «ясної вроди»,
 «Шляхетности» та «чистої породи...»
 Та — їм — біда:
 Вони кінчають так, як та вода.

Дід Панас.

Громаді подано було таку ось справку
 Від куркулів:
 — «Учитель наш
 Щось про комуну нявка
 І, взагалі, ні те, ні се...
 Нехай улітку нам отару він пасе,
 Бо платимо-ж йому за рік,
 А влітку він не учить...»
 Сказав «розумний чоловік»
 Куркуль Давид Онуча.
 Подумала громада всяк
 І так, і сяк, —
 Наприкінці рішила:
 «Поменше говорить, — побільше діла»!
 Нарешті, вийшов дід Панас
 І мовив: «люди!
 То що це буде?»

А може доручили-б ми
 Попам, дякам —
 І по священному писанню «пастухам» —
 Пасту отару приходську
 Й скотську,
 А вчителям
 Вручає Комнезам
 Отару громадську!..»
 Поставив дід Панас
 Таку-от заковику,
 Як добрі підківки
 На добрих черевиках...
 — «А щоб багатії не плакали багато, —
 Додав Панас Петрович Чаплія —
 — То людську отару буду пасти я,
 Причім — без плати».
 Довів,
 І сів.

Скажу я небагато: —
 Щоб більше нам Панасів,
 Та менше свинопасів.

Майстер.

Омелькові порвався міх —
 Омелько Гак — коваль,
 Кому від того смі-хі-хі-х,
 Гакові-ж збитки, жаль:
 Роботи саме — аж по лікті,
 — Робота золота...
 «Схожу лиш я до майстра Киктя,
 Хай прийде, залата...»
 Приходить ось і шорник Кикоть.

Приладив окуляри вमितь
Та й каже: «Нащо було кликати?»
Нема чого робить:
За смик не треба було смикати,
А повагом водить!
Цю дірку залатати не можна,
Нехай хоч золоте,
Тут шило не піде сапожне
І дратва не піде!
Французький ключ,
Бельгійську швайку,
Шевський сургуч,
Німецьку гайку
Тут треба неодмінно мати,
Щоб, значить, дірку залатати,
А без показаного всього
Не буде, братіку, нічого!..»
На лоба окуляри склав
І з кузні «майстер» почвалав.
Омелько буркнув: «Тобі й раз!
— Не майстер ти, а свинопас!!..»
І став Омелько з того всього
Латати міха сам свійого:
Товстої дратви насукав,
Ременю клопоть одшукав
І вमितь, щоб знали, залатав
Ковальського свого він міха,
Без зайвих слів, спокійно, тихо...

Отак лякали й нас «майстри»,
Що нам, мовляли, не звести,
Не збудувати Раддержави,
Та й — набрехали підлі гави,

Бо що-ж ми бачимо тепер?
 — Що без «майстрів» ото таких
 І наш Коваль С. Р. С. Р.
 Живе — і проживе без них.
 Порад ні в кого не пита,
 А сам свої «міхи» лата...

Данилова криниця.

Розташувався наш куток в селі,
 На самому, що ні на є, шпилі —
 Химера дурневі лиш може затесаться
 Там до водиці докопаться.
 І мусить люд поневірятсья,
 Ходить в далекий яр по воду
 — В самісіньке село:
 Криниці зроду
 Там і заводу
 Не було...
 Чи так ніколи вже й не буде?..

Одного ранку бачуть люди,
 Як взявся дід Данило
 За непутяще діло:
 З своїм найменшим сином
 Почав копати криницю...
 (Все'дно, що йнять синицю
 В глека)
 І всяк тобі кумека:
 — «Шукає гроші... Клад копа!..
 Ти глянь, які у нього заступа?!
 Він запозичив їх у ворожбита...»
 А Степчина Улита

Так бачила на власні очі,
 Як ніс Данило опівночі
 До відьми на посвяту
 Ці заступи прокляті —
 Уночі,

Хугукали сичі...

Мемекала вівця...

І инше... без кінця!

Данило дід мовчав,
 Данило дід копав,
 Данило щось та знав...

Нарешті, у жнива, в суботу

Водиця заблищала,

Одразу — мало, мало...

А потім, як спід плоту!

В неділю все село зібралось

І заглядало й дивувалось,

А Степчина Улита —

Всі шапки й корита

По вінця наносила:

— «А ну, нечиста сила,
 Не пустить більш води,
 То знов у яр ходи?!»
 І зветься та криниця —
 — «Данилова криниця»...

Отак і нам годиться:

Попрацювати й на громаду часом,
 Та менше уважать на бабські лясси,
 Довести, що терпіння, воля й труд
 Все переможуть, перетруть!..

Телефон.

До Виконкому сторожем Мешелика взяли...

— Старанно дід почав сторожувати:

З столів папери позмітав,

Ганчіркою ізмив столи,

Підмів—і вклався спати.

Коли це:

— «дзень-дзелень!..»

(—«А щоб тебе скрутило!

Чи це ще спать не час,

Нечистая ти сило?»)

Мешелик з лави скік

І в телефонну будку рік:

—« Чи день, чи ніч, чи літо, чи зіма,

Тобі, дзвонарику, пори нема!

Чи ці дзвінки, які чумацькі казани,

Що в них і день, і ніч дзвони собі й дзвони?

У Волості нікого вже нема,

То нащо-ж калатати?!

І він уклався знову спати

На тверду лаву...

Але дзвонар ловив, як видко, гави,

Що дідового слова не дочув

Та й знов крутнув:

—«А, діду, дзень-дзелень!..»

(—«А руки-б тобі в корч! А, келеп тобі в пеня!

—Дзвонить його нечиста сила пхає...)

—Товаришу який! Чи може—господін,

У Волості, їй-бо, нікого вже немає—

Нащо-ж на зло крутить?..

(Не сукин-же ти син!?)»)

І знов дідок посунув ноги

Під сірячину вбогу...

Але він спокою не мав:
 «Дзвонар»—вже втретє калатав:
 «—А дзень, діду, дзелень!
 —Який сьогодні день?..»

Тепер Мешелик не кричав
 Він без гарячки встав
 Ганчірку мокру взяв,
 І на дзвінки поклав...

—«Тепер крути... гони,
 Дзвони, тепер, дзвони!..»

Пішов і ліг.

Те писар підстеріг
 І зняв на другий день Мешелика на сміх...

—Але свобідно-б міг
 Замість глумити,
 Старого діда навчити,
 Як в телефон той говорить:
 Куди кричать, а що крутить...

Багато в нас таких бува,
 Що в них розумна голова,
 Вони письменні, вчені г'улі,
 А темним завше сучать дулі!..

Точило.

Мусій купив у городі точило,
 Вірніш, Мусій купить точило мусів,
 Бо, як нагостриш брусом швайку, шило,
 То вже сокири не наточиш брусом.

Із воза зняв Мусій струмента,
 Установив коло порога
 І вимага уже «патента»
 Першорозрядного від нього:

— «Андрійку, на, крути за ручку!
 Сокиру принеси, Захарку!..»
 Аж припіка Мусія в пучку,
 — Точило ходить шпарко...
 Упріло зморене хлоп'ятко
 І батька порохом укрило...
 — Хіба-ж це камінь?—Це горнятко!
 Чортам у зуби це точило!!
 — Нарешті вигукнув Мусій —
 Пропали гроші!—
 Воно-ж не точить, а порошить!!
 Попам у церкву-б за кадило
 Послать це чортове точило!..»
 — «Татуню! Ба! Забулись ви води
 Налить в корито,—осюди!..»
 І Санька пальцем тицнула в корито...
 — «Тю! Громом тебе вбито!
 А й справді, не налив на radoщах, дурило,
 Та й ремствую з гарячки на точило!..»

Частенько з нами теж бува,
 Що вихрювата голова
 Не змитикує згаряча
 Та, знай, руба мерщій з-плеча...

Приблуда.

До Швореня Данила
 Приблудила
 З якогось іншого села
 Чужа кобила,
 А приблудила прямо в шкоду:
 Об'їла гичку, мішанку звела
 І задоволено на буряках лягла
 Серед городу.

Такі прикмети:

— Розкраяна губа; незнаного заводу;
ряба; чотирі годи; грива гніда; хвостом
чимала; сама худа...

На сході порішили:

«Доки хазяїн доведе права,
Поставити її у Швореня Данила

На роботі;

Понеже буряки йому звела
І мішанку потолочила,

Хай одробляє в поті...»

Данило Шворень аж зрадів:

— «А як-же! Де ви бачили? — своя

скотина:

До біса всякої роботи!..

Як біля рідної дитини,
Біля приблудної шкапини
Йому клопоту...

Він гички їй, він їй отави,

Він січки й иншої приправи,

Він чеше гриву, запліта хвоста,

— Приблуда та —

Та вже не та!..

Аж ось у понеділок — до роботи:

Приблуда весело в оглоблі стала,

Аж сокорила, доки запрягали,

Але... не вирушала за ворота:

Ні тпру, ні ну!

Її й просили, і лупили,

Аж до сімнацятого поту,

І лаяли, й стидали,

— Приблуда не рушала...

Данило випряг і в ворота пхнув:

— «Іди під три чорти,

Хоч-би й до плоту,
 Вже є скоти,
 Але такого скоту
 Я ще не бачив і не чув!..»

І проміж нас чимало є приблуд:
 Радянська влада їх пригріла,
 Нагодувала, напоїла,
 Простила шкоди, як собаці,
 І, врешті, вимагає праці,
 Але й вони не рушать за ворота,
 Паскудять світ на брехні шиють.
 Пора-б і їх за ось таку роботу
 Потурить в шию...

Н а у к а.

Усім відомо, що за птиця
 Куркуль Омелько Бараниця...
 А це щось трапилось з ним,
 З цим вовкулакою старим:
 Закликав він Оврама
 Сусіда—комнезама
 До себе на обід...
 Усе—як слід:
 На покуті сідали,
 Пили і заїдали,
 Брехали, як уміли,
 Аж поки—поп'яніли...
 Давай тоді мій Бараниця
 Перед Оврамом гонориться:
 — «Чи пам'ятаєш ти, Овраме,
 Рознепутящий комнезама,
 Які були у мене коні,
 Які наритники, супоні,

Як доглядав я свої свині,
 — Старанніше, ніж господиню!
 Який порядок був на стайні,
 Вже-ж не такий, як у «Читальні»?!
 Ходила біля мого скоту
 Вся ваша латана голота,
 Та і тепер, до речі мова,—
 Ви всі для мене—тьху—полова!
 — У мене все, у вас нічого,
 Крім голодранства світового.
 Проте, покликав я сьогодні,
 Ти, комнезамська твоя бодня,
 Тебе до столу...

Як ти їв?

— Ти пер, ти лопав, аж цапів,
 Ти мазав масло, наче глину,
 Ти пив настойку з апельцину,
 Хіба ти пив?—Ти дув, як бик,
 І шпаргу жер, мов той часник!
 Тобі я й слова не казав,
 Проте ти землю одібрав,
 У мене одібрав, ледащо,
 За нюх табаки, хто зна й за-що?
 Ще й «лишками» назвав, пся-віре,
 — Босяцький «землеміре!..»

Ото, Овrame, май науку
 І по зубам угадуї щуку:
 Вже, як куркуль веде до страви,
 То, значить, брат, погана справа...
 Та й комнезам за кумпанейство це
 Щоб не зайняв бува тебе:
 «А геть від нас такий, „цабе“!..»
 — Гарнесеньким дубцем...

Не починай з хвоста.

До одного хазяїна пристала сука,
 Не пес, а лодир,
 Чиста тобі мука,
 Біда та й годі!
 —І не загавка, знаєте, спроста,
 Хоч наступай їй сміло на хвоста...
 Двора не стереже,
 Ганяє по городу,
 Мов навіжена все до псів ірже
 Та тічку водить...

Плещуть люди,
 Що діло буде,
 Як одрубать по самі ті міста
 Ледащові паскудного хвоста.

Бідний чоловік за сукою ганяв,
 За хвіст паскуду йняв,
 На дри вотню хвіст клав,
 Сокирою старою відтинав
 По саме «годі»,
 Щоб не було і згадки у заводі...

Але зажив їй сучий хвіст,
 Зажив, як на собаці...
 Хазяїн знову плаче:

— «Було раніш хоч хвіст паскуді заважав,
 Але я, дурень, їй і ту поміху одрубав,
 —Ганя тепер, як змії
 На голову твою, городе мій!..

Є приказка проста:
 —Не починай з хвоста!..

Молебінь.

Надвечір спека трохи спала...
Баби коромисла побрали,
Пішли на беріг брати воду,
Щоб поливати огороди.

А це вже дуже добре знати,
Не то старому, а й малому,
Не то розумному—дурному,
Що мало радости у тому,
Щоб, значить, поливати...

Води Секлета не носила,
Городини не поливала,
Біля перевозу стояла
Та до сусідок гомоніла,
Узявшись в боки:

— «Ей, ви, сороки,
Ей, молодиці,
Не жалко, бачу я, водиці
Вам?

Щиріш молитись богу треба
А він дощі посіє з неба
Він, милосердний, нам.
«Молебня» піп одправив Никій
І завтра піде дощ великий,
Нащо-ж вам господа звірять?
Нащо капусту поливають?
Сміялися баби-сороки:

— «Стій, жди, Секлето, взявшись в боки,
Дурних чимало в світі є,
Нехай їм бог город полле,
А ми поллем собі самі,
Такі вже ми... безбожні ми!
Стояла спека кілька день,

В Секлети вигоріли в-пень
 Капуста, морква, буряки
 І давсь «молебінь» їй в знаки...
 А у сусідок зеленіло,
 Цвіло, росло, жовтіло, спіло,
 Бо бог городи їх минав
 І, якщо, може, й поливав,
 То поливав—слізьми гіркими...

Секлето ти... Ще раз Секлето!
 На світі є книжки, газети,
 Щоб огород твій зеленів,
 То слухай їх, а не попів.

Сім раз одмір, а раз одріж.

Карпо щось коло воза майстрував
 Та якось пальця й надрубав,
 Ну, щоб було промить одразу
 Та й зав'язать—хіба це штука?
 Так ні!—Карпо наш далі цюка,
 Мов та дитина для показу...
 Казала й Ганна—«Зав'яжи...»
 А він їй вслід:—«Кажі, кажі,
 Ще може й доктора покликать,
 А вавтра до аптеки їхать,
 А там в больницю—на жнива?
 —Розумна в тебе голова,
 Така якраз, щоб тільки слухать!..»

На другий день...

—а-ну він дмухатъ

На пальця, що вогнем горить
 І вже-ж болить, болить, болить...

На третій був Карпо в Дейнеки,
У фершала, що все кумека...
На четвертій їздив до аптеки,
На п'ятій... шостий...

—був він скрізь

Багато дечого одвіз.

Нарешті, доктор мовив: «Знай-це,
Вже треба одрізати пальця!..»

Карпо від того аж сцапів

І,—круть!—додому полетів.

Давай він кликати шептуху

Від чортова і божа духу.

—Рука запухла, почорніла,

Мов головешка обгоріла...

Карпо лежить і жде «причастя»

Та піп не йде якогось трясця?!

Приїхав доктор. Мертву руку

Обмацав, чимсь таким постукав

Та й каже:—«Треба одрізати,

Життя як-швидче рятувати...»

—«Теперечки я розумію...»

Карпо нарешті простогнав,

— «Мабуть инакше вже не буде,

А то з нічого—тобі на!

Давай вам пальця враз під ніж:

Не даром кажуть добрі люди:

«Сім раз одмір, а раз одріж!..»

—

«Сім раз одмір, одріж лиш раз» —

Є давня приказка така

Корисна не для вахлака

Якраз!..

ЖИВИ СВОЇМ УМОМ.

Лежала раз овечка,
 На вовну куца,
 Бо стрижена
 Лежала та овечка
 У саму спеку
 На вигоні.
 Ішла повз неї качка,
 Така боката,
 На став, на воду,
 І підняла носата
 Дурну овечку
 На глум, та й годі!..

— «Фу! Душно... Сонце, наче жар.
 Чого тобі на спечищі качаться?»

— Он, бач, вівчар
 Сидить у холодку і чуха спину,
 А з тебе лій тече... Лиха година!

Чи тобі холодно? Чи як?!

Чи що за знак?!

Ходім купаться»...

Підбурили вівцю лихі слова.

А у вівці—не тільки хвіст,

А куца й голова:

— «Ой, хочу я купаться, хочу, хочу!

Та кумпанйона біг мені не слав.—

Ходім мерщій, голубочко, на став

Купаться!..»

Пішли. А став крутоберегий

І з берегу глибокий.

Уперлася вівця ногами

І лупить ока...

А качка, тітка язиката,
 Вже знов глузує.
 Вівця те чує,
 Вівці тим словом серце ріже...
 — «Постій-же!..»
 Розбіглася вівця та й
 — Плиг у воду!..
 На глум, та й годі,
 На страту,—
 В угоду качці язикатій!..
 І, може чули?
 — Овечка потонула...

Є на селі ще овечок чимало:
 Для них чужі слова, що «хліб та сало
 І на недобре діло наверта,
 Вже, звісно, язиката,
 Вся куркульня носата;
 А комнезам не розчолопа справи
 Та і плигає часом Гава—
 Прямісінько із кручі в воду:
 І має збитки, навіть страту,
 Як нерозважлива вівця та!...

Барометр.

Демедь удосвіта ще встав,
 Кісся оглянув, косу наклепав,
 Мантачку застромив за очкура
 І вирушав уже з двора
 Косити сіно на луку,—
 Та чорт підніс якраз Луку,
 Сусіда-дурня і ледащо
 Мов за напасть. Ну хто зна й нащо?!

Лука допіречку ще встав,
 Ні морду мив, ні очі продирав,
 Кудлатого нагадував ведмедя
 І так озвався до Демедя:

— На косовицю? Так-таки...

Це харашо, для... толоки,
 А щоб для сіна,—так не дуже...

— «Чого?»

— «Бо дощ сьогодні вструже,
 У мене є такі знаки:

Спина болить, ноги крутить, поперек
 лама, тіло свербить, печінки трусить,
 мороз пройма:—

Це все на дощ такі прикмети...»

— «Але-ж на небі хмар нема?»

— «Дарма, браток, все це дарма!

Хоч я не вчивсь у «Вирситеті,»

Та хай поїме мене кіндра,

Як дощ не вструже, як з відра:

Річки тектимуть на дорогу,

Повір, Демедю! Йї-же богу!

Не йди косить. Пропаща та трава,

Що викосиш, нещасна голова!..»

Демедь потилицю почухав,

Але Луки таки послухав

І не косив, дощу злякавсь

Та день великий протинявсь

Без діла-справи по дворі

І злість зганяв на дітворі.

Сміялось чи не все село:

Дощу ще з тиждень не було!

Хай попереки, спини, ноги

Стають Луці на допомогу,

Демедя вже не те кортить:
 — Учитель знає, як робить
 Простий домашній барометр,
 — Знаряддя краще для прикмет:
 Шукай тепер собі, Лука,
 Між дураками дурака!

Самійло Булава.

По ремесву—я швець,
 І знаю добре я,
 Що чоботи старі,—то чоботи найкращі,
 Дарма, що часом провіва вітрець
 І пальці реготять,
 Неначе зуби з пащі;
 Але, не в тім-же справа, накінець,
 — Це друзі звірені, трівкі і роботящі...

Гуде громада другий раз
 І все по одному важному ділу:
 Рішили перебрать Самійлу
 Булаву
 І вибрать другого в Сільраду
 Голову...
 Чому?
 Кому — тому, що він, мов, незаможний,
 Кому — тому, що він харциз безбожний.
 Кому — тому, що він «партейний комуніста»,
 Кому — тому, що в нього щось «нечисто»,
 А буде новий Голова
 Нові права,

Приймання діл, шукання броду,

А темна справа—

Шусть у воду!..

— Свирид?

— Набрид!

— Михайло?

— Спайло!

Тоді кого?

— Другого!

Аж виступив

Панас Петрович Чаплія:

— Ось, громадяни, вся порада вам моя,—

Я вже старий, безсилий чоловік,

— Пасу сільську отару,

І знаю я куркульські тари-бари:

— Він комуніст? Безбожник він?

Шукає лишків? Бунтар з 17-го року?..

А баби,—

Храмові сороки

Розносять на хвостах

Оті наклепи,

А ми, хіба дурношелепі,

Що викинем Самійла Булаву

І виберем другого Голову?!

Він у партійних чоловік довірний

І наших інтересів сторож вірний.

Я вже старий, безсилий чоловік,

Пасу сільську отару,

Але, як сонце заступають хмари,

Так куркульня іде на Булаву;

Як дощ засохлу землю моче,

Так кожний незаможник хоче

Його за Голову...

И н д и к.

На зібранні курок, гусок, качок, индиків
 Та іншої смачної птиці,
 Згідно з наказами з столиці,
 Обрали головою на пташиному дворі Индика—
 Відомого промовця і музику...

«Индики думають»—є приказка така,
 — Вона і нашого обходить индика.

Обклав индик себе книжками
 Відношеннями, печатками,
 І резолюції старанно наклада,
 — Без совісти, без чести, без стида
 — «Одмовить»... «Одхилить»... «Одкласти»...

«Обслідувать. Мені докласти»...

Або замислиться, сидить, як пень

І так «продума» цілий день:

На запитання, на прохання, на заяву—

А ні-телень!..

Завів индик службовців цілу «панораму»:

Є діти, підлітки, дівчата, мужі, дами,

Діди, баби, глухі, німі, каліки,

Підсліпуваті, гугні, недоріки,

Кирпаті, косі, капелюхи,

Довготелесі, куці, капловухі...

Є регістратори, конторщики, кур'єри,

Є діловоди, машиністки, фокстер'єри,

Завпідвідділами, відділами, столами,

Главбухи, просто бухи, діаграми,

Рахівники, статистики, завхази,

Є лісові, болотяні пролази,

Відкільсь з'явились сови і сичі,

— Нічні усім відомі «діячі»...

Діла киплять. Ділов не купа—бочка...

Одного разу приплелась до установи квочка,
 Звичайна, сільська, чесна працівниця,
 І запиталася у регістраторки—синиці:
 — «А де тут можна бачить Голову?»
 Синиця в дзиглику, як на кілочку,
 Крутнулася і рекла: «У-в-ву!
 Наївна баба ти з села,
 Сільська ти квочка!
 Я рік працюю тут, а бачить Голови не спо-
 добилась,
 А ти така швидка з'явилась?..»
 — «Та, бачите, важливу маю справу...»
 — «Так он, направо,
 Бачиш двері, де зайшла:
 — Туди і вийди! То назад дорога.
 Рушай, кудлата, знову до села,
 Та помолися богу,
 Він помічник один у всіх ділах...»
 Квочка промовила:
 — «Куд-куд-кудах!..»
 І рушила таки сірома до домівки,
 Шукать «вікон» та вірить в чудеса...

Чи знайдуться, нарешті, «небеса»,
 Що приймуть индика в свої «гостинні» лона,
 Цього «мисливця», Голову-бурбона?!

Костомаха.

Візьму я палицю в руку
 Та й рушу вздовж довгого шляху—
 Я — комнезам Матюха,
 Костомаха.
 Вітер волосся розводить,
 Поли свити розвіяв парусом,

Рано гаптує сонце на сході
Червоним гарусом.
Ті баби, що на прощу—мимо,
Ті баби, що з прощі—вбоки...
Не по монастирську глину
Іду я в Київ високий.
Воно-б краще, ніж пішки, на потяг,
Та грошей в кешені замало...
Дзвонить на спині в чоботях
Кухоль об клапоть кресала.
Босоніж іти легко,
Ранок такий здоровий!..
Одне—назустріч—далеко
Визубривсь ліс сосновий...
Ах-ти, поїж тебе мухи,
Впину немає ногам!..
Слухай, товариш Матюхо,
Щастя ловлять руками!
Пригадуєш, як ще учора
На зборах серце клепало:
Що, як не виберуть?—Горе!
— Тільки вибрали... Знали...
Знали, що для Матюхи
Краще об мур головою:
Лісом угору руки—
Всі підвели стіною...
Дехто сміявся з «Робфака»
— «І хто таке слово звяже?..
Ти, брат, узнай, Костомахо,
А потім і нам розкажеш!»
— Добре...— думав Матюха—
Ще-б пак!—Мені та не взнати...
Ах ти, їдять тебе мухи!
— Ноги неначе крилаті!..

Свято врожаю.

I.

Гордій сидів на лаві
 З «Більшовиком» в руках,
 Його Петрусь білявий—
 На призьбі в чобітках,
 А в холодку Параска
 У квітках,
 — Дівча маненьке,
 На ній запаска
 Новенька.

Я сам там був, і бачив, і знаю...

II.

Цей день був «Свято врожаю»...

III.

Ще столи стояли не зовсім застелені,
 Ще на них газети до-ладу не були розкла-
 дені,
 А вже все було в ялину прибрано зелено,
 Бо ще звечора так «Комісією» загадано...

IV.

Коли це курить, летить «весілля»,
 А посередині червоне знамено має...
 — Цей день був «Свято врожаю».

V.

Виходили з церкви
 Тільки баби старезні,
 Каліки затрапезні
 Та попи товстелезні,

Бо хлопці, дівчата
 І «комсомоли»,
 Як коліщата,
 Коло школи
 «Правили» навкруги музиків...

— «Ох, і ті черевики
 До танців охочі!..»
 — Всміхались робочі...

VI.

Говорили, що сонце одно на небі,
 Як і на землі одна тільки правда,
 Що нам у спілці треба
 Додушувать гада.
 Що нехай колос повік колоситься,
 І нехай гречка цвіте, медом багата,
 Що серце, з грудей проситься
 І що стане брат за брата.
 Що цеп іржавий упав і дзвонить,
 Що нам світ!—а не нори лисячі,
 Що нас мільйони,
 Ще й тисячі!..

VII.

Далеке небо краялося
 В золотій млості,—
 Довго не гаялися
 Дорогі гості...
 Старшим газету,
 Молодшим—книжку,
 Дітям—канфету,
 Дівчатам—посмішку...
 І, повз церкву,

—Через місток—на доріжку
Легко

Автомобілем покотили...
Потім і смеркло,
А ще довго гуркотіло,
Чмихало десь далеко
За горбком у полі...

VIII.

Ех, і вільної-ж волі,
Як тих братів на світі,
Як колосків на полі,
Як васильків у житі,
Як лун у гаю...

—
Я там був, і бачив, і знаю.

ДЕ ЩО Є:

	СТОР.
Без передмови	5
Віл та вода	7
Дід Панас	8
Майстер	9
Данилова криниця	11
Гелефон	13
Точило	14
Приблуда	15
Наука	17
Не починай з хвоста	19
Молебінь	20
Сім раз одмір, а раз одріж	21
Живи своїм умом	23
Барометр	24
Самійло Булава	26
Индик	28
Костомаха	29
Свято врожаю	31
